

PAŽADINK MANĖ,
KAI VISKAS BAIGSIS

ROBYN SCHNEIDER

PIRMAS SKYRIUS

LEINAS

Pirmąją naktį Lethemo sanatorijoje gulėjau savo siaurame kambarėlyje po įžambiomis lubomis šeštojo korpuso pastogėje ir svarsčiau, kiek jis jau regėjęs mirčių. Ir tai nebuvo šiaip iš piršto laužti pasvarstymai. Pasitelkęs aritmetiką apskaičiavau tikimybę. Atsakymas: aštuonias. Bet reikia pripažinti, kad aš visai nekoks skaičiuotojas.

Ketvirtoje klasėje mums reikėjo atlikti užduotį – norėta patikrinti, kaip išmokome daugybos lentelę, laiko buvo skirta ribotai. Vienam puslapiui – penkios minutės, puslapyje – penkiasdešimt uždavinių, ir nevalia padaryti nė vienos klaidos, kad galėtum imtis kito puslapio. Mokytoja pakabino ryškiai rausvą kartono lakštą su vardais mūsų pasiekimams ženklinti – kad visi matytų: už kiekvieną išspręstą lentelę prie vardų prikibdydavo po lipduką – šypsenėlę. Žiūrėjau, kaip tįsta šypsenėlių eilutės prie visų vardų – visų, išskyrus manąjį, aš taip ir likau įstrigęs prie septynetų. Miklindavausi kiekvieną vakarą, spręsdamas daugybos uždavinius internete, bet nepešiau jokios naudos, nes bėda buvo anaipol ne pati daugybos lentelė. Man

trukdė įtampa dėl dviejų dalykų: viena, kad turiu labai nedaug laiko, ir antra, kad visi atsakymai privalo būti teisingi.

Galų gale šiaip taip užsnūdęs, susapnavau krintančius į vandenyną ir skęstančius namukus. Vanduo juos prarydavo, bet paskui jie vėl išnirdavo iš juodų gelmių, pūvantys, apgliaumiję jūros dumbliais, ir sūpuodamiesi ant bangų plaukdavo atgal į krantą ieškoti savo šeiminių.

Aš – vienturtis, tad vien mintis apie bendrą vonią ir tualetą mane gerokai šiurpino. Dėl to tą pirmąjį rytą nusistačiau žadintuvą šeštai valandai ir nustypčiojau koridoriumi su rankšluosčiu ir „Dopp“ krepšelyje sudėtais reikmenimis, kol visi kiti dar miegojo.

Kaip keista apsiavus praustis po dušu: būti visiškai nuogam, išskyrus porą guminių šlepečių. Avėdamas šlepetes trinkausi galvą toje „Tupperware“ dėžutę primenančioje dušo kabinoje, ir visa tai taip smarkiai skyrėsi nuo kasdieniško pirmadienio ryto, kad suabejojau, ar kada nors priprasiu.

Namuose aš sulaukdavau paskutinės akimirkos rintis iš lovos, tik tada išsibudindavau, susigraibydavau švarius marškinius ir sudorodavau javainį pakeliui į mokyklą. Klausydavausi per radiją transliuojamų dainų, nesvarbu, kokių – ne dėl to, kad visos labai patiktų, bet dėl to, kad jos man buvo lyg pranašingos taro kortos. Jei radijas transliuodavo geras dainas, gera turėjo būti ir visa diena. Jei šlamštą – veikiausiai manęs laukia „B“ įvertinimas iš patikrinimo raštu.

Bet tą rytą, stovėdamas prie miegamojo lango ir sagstydamasis marškinius, jaučiausi tarsi virtęs visai kitu asmeniu. Lyg į mano gyvenimą būtų įsisukęs kažkas su trintuku – ir, užuot

išvadavęs mane nuo bjaurasties, ištrynęs visas tas dalis, kurias būčiau mielai pasilaikęs.

Ir dabar aš nebeturiu merginos, šuns, automobilio, užtat turiu žalsvą viniplasto čiužinį, miško peizažą už lango ir krūtinę varstantį maudulį.

Vakar vakare atvažiavau čionai vėlai. Mane atvežė tėvai: iš-tisas šešias valandas, užsidarę langus, klausėmės nacionalinio visuomeninio radijo netardami nė žodžio, tėtis gniaužė vairą, mama tiesiog sėdėjo įbedusi žvilgsnį priešais save. Į vakarienę gerokai pasivėlinome, kai atidariau lagaminą, jau buvo beveik metas gesinti šviesas.

Vis dar nesugebėjau pajusti, kad Lethemas dabar – mano tikrovė. Kol kas dar ne. Jau spėjau su juo susidurti, stypčiodamas koridoriais, bet dar ne tuo ritmu, koku čia vaikščiojo kiti gyventojai. Aš dar netapau vienu iš jų.

Buvo rugsėjo pabaiga, man – septyniolika, o paskutiniai mokslo metai mokykloje prasidėjo už keturių šimtų mylių – be manęs. Stoviniuodamas prie miegamojo durų ankstyvo ryto kalnų žvarboje ir laukdamas savojo „turistų vadovo“, stengiausi apie tai negalvoti. Stengiausi išvis negalvoti, nes neabejojau: jei dabar užsiversiu visą susiklosčiusios padėties svorį, jis mane sutraiškys.

Verčiau jau galvoti apie šlapias šlepetes, apie matematikos uždavinius ir mobilųjį telefoną, kurį kelias trumpas valandas turėjau automobilyje ir kuris, vos atvykus, iš manęs buvo atimtas.

Mano informacinis lapelis, be kitų dalykų, bylojo ir štai ką: *Tavo gidas pirmąją dieną bus Grantas Hardenas, jis pasitiks tave prie miegamojo durų 7.55, nusives papusryčiauti ir palydės į pirmąją pamoką.*

Tad laukiau pasirodant Granto, o visi kiti srautu plaukė pro mane į valgyklą – treningų ir pizamų margumynas, lyg būtume vasaros stovykloje.

Grantas, savaime aišku, vėlavo, tad aš taip ir stypsojau ištisia amžinybę vis labiau irzdamas. Atrodė absurdiška manyti, kad nesugebėčiau pats nueiti papusryčiauti ar nerasčiau kelio į čia pat, Letheme, esantį mokyklos pastatą, kad mane būtinai reikia visiems matant lydėti.

Dirstelėjau į laikrodį ant riešo: devynios minutės po aštuonių. Nenutuokiau, ar dar ilgai turėčiau kiurksoti čia, tad palūkėjau dar kelias minutes, paskui numojau ranka ir patraukiau į valgyklą.

Rasti ją buvo visai nesunku, taip pat lengva buvo ir pasiimti padėklą ir stoti į apsimiegojusių paauglių eilę. Nesuklydau: nei man prireikė kokio palydovo, nei ką. Paprasčiausia valgykla ir eilė prie patiekalų. Pasiėmiau dubenėlį dribsnių ir nedidelę pakuotę pieno, pastebėjau, kad pienas čia – to paties gamintojo kaip ir mano senojoje mokykloje: su juokinga, išsišiepusia karvės galva ant pakelio. Kaip keista, viskas mano gyvenime iš esmės pasikeitė, tik štai kartoninis pieno pakelis liko toks pat.

Stūmiau padėklą pro lėkštes su kiaušiniais, bandelėmis ir skrebučiais. Ir tik tada, kai išgirdau kažką šūktelint draugui, kad užimtų vietą prie stalo šalia savęs, supratau savo klaidą: buvau visiškai vienas. Taip nekantravau atsidurti valgykloje, kad nė nesusimąščiau apie tai. Jei rytą būčiau ėjęs praustis kartu su visais kitais, jei būčiau stačia galva nėręs į chaosą, užuot jo vengęs, gal būčiau su kuo nors šnektelėjęs ir paskui galėjęs eiti pusryčiauti kartu. O dabar štai net nežinau, kas gyvena mano aukšte. Eilė priešais greitai trumpėjo, o aš neturėjau net mobi-

liojo telefono, nieko, kas galėtų išgelbėti nuo visiškos katastrofos: prisigrūdusioje valgykloje neturiu kur atsisėsti.

Jau maniau, kad dar baisiau susimauti neiįmanoma, bet die-tologė ūmai įsistebeilijo į mano padėklą susiraukusi, lyg pasi-rinkdamas pusryčiams dribsnius būčiau ją asmeniškai apvylęs.

– Ir tai viskas? – paklausė.

– Aš nelabai alkanas.

Rytais man niekad nesinorėdavo valgyti, apetitas snūdu-riuodavo iki vidudienio.

– Negaliu šito užskaityti, – pareiškė ji, tarsi būčiau turėjęs tai žinoti. – Jei jautiesi pernelyg liguistas, kad galėtum kaip rei-kiant pavalgyti, privalai pasisakyti apie tai korpuso slaugei dar prieš pusryčius.

Pernelyg liguistas! Dievulėliau, kaip nesmagu.

– Mano pirmoji diena čia, – tariau jau grimzdamas į nevil-tį. – Aš nežinojau.

Nejaukiai dirstelėjau per petį – pats supratau, kad sulaikau eilę. Tai bent geras būdas padaryti pirmąjį įspūdį. Iki šiol net nenutuokiau, kad įmanoma susimauti dėl pusryčių.

Iš tikrųjų aš juk *turėjau* žinoti. Grantas turėjo man pasakyti.

– Gali grįžti į eilės galą ir pasiimti dar ko nors – maisto, tu-rinčio proteino. Arba gali skelbti boikotą.

Ji laukė tvilkydama mane žvilgsniu – papūstos lūpos, sudir-žusi, įdegusi oda.

Vien pagalvojus, kad visiems žiopsant teks slinkti atgal į ei-lės galą, mane apėmė siaubas. Juk negali būti, kad ji kalba rim-tai. Bet, regis, ji buvo nusiteikusi visiškai rimtai.

– Nagi? – paragino galiausiai.

Jei taip aš būčiau toks vyrukas, kuris nedvejodamas ir pa-skelbtų boikotą, nesvarbu, ką tai reiškia, vien tam, kad įrody-

tų nesileisias sistemos tampomas už virvučių. Bet aš ne toks. Bent jau kol kas dar ne toks. Aš – iš tų knygų, kurie linkę nu-
leisti nosį, kad pasikeltų pažymį. Kurie subrūzda nuaidėjus
įspėjamajam skambučiui. Kurie į automatinę „Scantron“ pati-
krą mokykloje atsineša atsarginį vidutinio kietumo pieštuką.
Giliai atsikvėpiau ir nuspūdinau į eilės galą.

– Žiauru, – pareiškė vaikas eilėje prieš mane. Mano amžiaus,
putlus, kresnas vaikas, pažiūrėti – indas, su senamadiškais aki-
niais ant nosies ir neklusnių juodų plaukų kupeta. Nors buvo
tik aštuonios ryto, jis jau buvo kupinas nervingos energijos. –
Nedaugelis gali pasigirti susimovę pačią pirmą dieną per pus-
ryčius.

– Neparuošiau namų darbų, – pasakiau jam. – Per daug vis-
ko prisikrovė, nebeapžioju.

Jis išsišiepė, pagavęs pokštą.

– Ar tik nebūsi prisikrovęs per mažai, – atsakė. – Aš –
Nikhilas. Visi vadina mane Niku.

– Aš – Leinas.

– Taigi, Leinai, – tarė jis. – Štai tau trumpas mitybos pra-
džiamokslis: kiekvieno patiekalo pasiimi po porciją. Nebūtinai
turi viską suvalgyti. Po galais, jei nori, gali iš skrebučio ir kiau-
šinių sulipinti Koliziejaus modelį, bet taisyklė viena: nešiesi
ant stalo pilną lėkštę, o gražini tuščią.

– Kokia tada prasmė turėti dietologę? – paklausiau.

– Taigi. Jokios. Štai čia ir pradeda veikti *planas*.

– Esama kokio nors plano?

– O kaipgi, žinoma. Juk mieloji Linda liepė tau grįžti įsidėti
ko nors dar, bet nepasakė – *kiek*.

Iškart sumojau, kur link jis suka.

– Oi, ne, – ištariau. – Aš visai ne...

– Atrodai tiesiog išbadėjęs, Leinai, – Nikas išsišiepė visa burna ir terkštelėjo plaktos kiaušininės lėkštę ant mano padėklo. Nespėjau nė paprieštarauti, o jis ant plaktos kiaušininės dar užmetė kietai virtų kiaušinių.

Dirstelėjau į savo padėklą. Viskas, įklimpau. Likau sugundytas kiaušiniaiais. Ir toliau Niko gundomas įsidėjau stirtą skrebučių.

– Nuostabu, – pareiškė jis. – Gal dar bandelę?

Ištiesęs ranką jis paėmė nuo prekystalio visą pusdubenį ir plačiu mostu pasiūlė man.

– O gal dvi? – paklausiau aš.

Įveikėme gal pusę kelio palei prekystalį su patiekalais, bet čia eilė ir vėl sustojo.

– Reikia manyti, tai pokštas, – tarė dietologė.

Visi ištempė kaklus, kad pamatytų, kas ten vyksta. Eilę įstrigdė mergaitė. Smulkutė, šviesiaplaukė, su išpašiota „arklio uodega“. Ant jos padėklo stovėjo vienišas puodelis arbatos.

– Įskaitykite man boikotą, – pareiškė mergaitė. Nuskambėjo kaip iššūkis.

– Grįžk į eilės galą.

– Jūs puikiai žinote, kad nebespėsiu.

Ji sakė tiesą. Buvo likusios gal dvidešimt minučių iki pamokų pradžios.

– Mano arbata šąla, tad gal galėčiau?.. – pridūrė mergaitė.

Ji atkišo juoda silikonine apyranke apjuostą riešą, ragindama dietologę nuskaityti duomenis. Valgykloje stėjo tylą. Visi spoksojo, ką dabar darys Linda.

Galiausiai ji nuskaitė duomenis ir suskato niršiai maigyti kompiuterio klaviatūrą.

– Antras boikotas ši mėnesį, Seide, – perspėjo.

– Vaje. O kas bus po trečiojo? Ištrūksiu iš čia? – mergaitė ėmė juoktis.

Ji pergalingai pasitraukė iš eilės, puodelį arbatos nešdamasi priešais save lyg iškovotą taurę. Jai einant stalų pusėn, pagaliau pasitaikė proga kaip reikiant pamatyti jos veidą. Ji buvo nuostabiai graži ankstyvo ryto grožiu, surištais į „arklio uodegą“ plaukais – tikriausiai taip juos susirišusi ir miegojo, su apsmukusiu, slystančiu nuo vieno peties megzttiniu. Ryškiai raudonai dažytos lūpos išsiritusios į kreivą šypsenėlę. Ji atrodė iš tų, kurias užvis mažiausiai įtartum galint sukelti sumaištį valgykloje pirmadienio rytą.

Bet įsipoksojau į ją ne dėl to. Man ji pasirodė keistai matyta. Negalėjau atsikratyti įspūdžio, kad mudu jau buvome kažkur susidūrę, kad kažkada ją pažinojau. O paskui susivokiau, kad ir iš tikrųjų buvome susidūrę. Grifito stovykloje prieš ketverius metus. Toje klaikioje skylėje Los Padres nacionaliniame parke, vasaros stovykloje, į kurią mane, kai dar buvau jaunesnis, buvo nugarūde tėvai, kad galėtų ramiai paatostogauti be manęs.

– Ką gi, tai dar vienas būdas su tuo susidoroti, – pareiškė Nikas, išblaškydamas mano mintis.

Ne iš karto sumojau, kad jis kalba apie Seidę.

– Negi ji šitaip neprisidarys rūpesčių? – paklausiau.

– Žinoma, – Nikas prunkštelėjo. – Bet Seidė prisidaro rūpesčių tik tada, kai pati pageidauja.

Nesupratau, ką jis norėjo tuo pasakyti, ir jau žiojauosi klausti, bet mes priėjome eilės pradžia.

– Nagi, Linda. Sukūriau šįryt jums Pikaso paveikslą, – mirk-
telėjo Nikas, kišdamas dietologei panosėn savo padėklą, ant
kurio iš vegetariškos dešrelės, kiaušinių ir angliškos bandelės
buvo sudėliojęs iš tolo atpažįstamą vyrišką lyties organą.

Aš, nužiūrėtas su tokiu pat pasibjaurėjimu, jau ketinau pė-
dinti paskui Niką ir prisidėti prie jo draugijos, bet jis tik kink-
telėjo man ir tarė:

– Tu dabar tikriausiai norėsi pristverti savo pirmosios die-
nos gidą ir gerai išspardyti jam pasturgalį, kad neperspėjo, kiek
turi prisikrauti maisto?

– Maždaug, – suniurzgiau.

– Tai iki, dar pasimatysim.

Man nebespėjus nė prasižioti, jis išgaravo.

Likau stypsoti vienas, stengdamasis nepulti į nevilgtį, o ant
padėklo slydinėjo pusryčiai, kurių nėraž nesinorėjo. Valgyklo-
je tvyrojo prietema, medinėmis plokštėmis apkaltos sienos ir
žalvariniai šviestuvai slopino bet kokį laiko pojūtį. Stalai buvo
maži, apskriti. Prie kiekvieno – šešios kėdės, lyg kokiame ne-
nusisėkusiame karaliaus Artūro dvare. Ilgesingai pagalvojau
apie Harboro vidurinę, apie palmes ir į plastiko plėvelę suvy-
niotus sumuštinis, apie kiemelį už biologijos laboratorijos,
kur užvalgyti rinkdavosi mano kompanija.

Mano draugų ratas buvo iš tų, kurie kai kuriuos dalykus
kremta koledžo lygiu ir mokyklos bendruomenėje yra tolokai
nuo populiarumo viršūnės, bet ir ne pačiame dugne. Mėgs-
tami tiek, kad galėtų teisėjauti mokyklinio Jungtinių Tautų
klubo debatams, bet niekad nepakliūvantys tarp kandidatų į,
pavyzdžiui, moksleivių tarybą. Dažniausiai mudu su drauge
tikrindavome namų darbų atsakymus ar ruošdavomės kitai pa-

mokai, kramsnodami sumuštinčius ir užgerdami juos kokakola iš vienos skardinės. Mes nebuvo labai artimų draugų kompanija, nekiurksodavome ištisas dienas susibūrę pas kurį nors svečiuose, bet nebuvo ir taip, kad neturėčiau su kuo atsisėsti prie vieno stalo.

Mačiau, kaip Nikas prisiartino prie Seidės stalo ir iškalbingai atkišo padėklą su meno kūrinium – visi plyšo juokais. Sumojau, kad skulptūrą iš mitalo jis sudėliojo ne tam, kad suerzintų dietologę, o tam, kad prajuokintų draugus. Dvi kėdės prie jų stalo liko laisvos, bet Nikas nepakvietė manęs prisidėti prie jų, be to, tos dvi vietos veikiausiai buvo skirtos kam nors, kas tebestovėjo eilėje.

Vyliausi, kad prapuolenis mano „gidas“ pastebės mane ir pamos kviesdamas prie savo stalo, dar ir suries kokią apykvailį atsiprašymą, bet sėkmė nuo manęs visai nusigręžė. Išlaikyti pustrėčios porcijos pusryčių ant padėklo darėsi vis sunkiau, turėjau kur nors tą krovinį nuleisti. Tad giliai atsikvėpiau ir nupėdinau į valgyklos gilumą apsimesdamas, kad žinau, kur einu.

Atsisėdau kur pakliuvo – prie stalo, kur keturios vietos dar buvo laisvos, o dvi užėmę vaikinai įsitraukę žaidė šachmatais, atrodė, kad aplinkinis pasaulis jiems tiesiog neegzistuoja. Atsidusau ir susipyliau pieną į dribsnius – susiverčiau visą pakuotę, užuot pasirūpinęs teisingai apskaičiuoti proporcijas. „Cheerios“ dribsniai išplaukė paviršium, šokčiodami lyg kokie tušti gelbėjimosi plaustai.

– Labas, aš Ženevjeva. Tu naujokas? – išgirdau mergaitės balsą. Ji atsisėdo šalia manęs. Šypsojosi draugiškai, bet kažkodėl vis dar žvilgsniu išliko pakibusi prie stalo.